

Seria de autor

•

AURELIU BUSUIOC

Aureliu BUSUIOC (1928, Cobâlca, azi Codreanca, județul Orhei – 2012, Chișinău), scriitor român. Își ia bacalaureatul la Colegiul „C. Diaconovici-Loga” din Timișoara. Urmează Școala Militară de Ofițeri Activi de Transmisiuni din Sibiu, pe care, în timpul examenelor de absolvire (1949), o părăsește, pentru a se alătura familiei, obligată de autoritățile sovietice de ocupație să se „repatrieze”. Se află în lagărul sovietic de filtrare de la Sighet (1949-1950). Este depanator-radio la un atelier din Chișinău, student la Institutul Pedagogic din Chișinău, apoi redactor la Editura de Stat. În 1955 debutează editorial cu placheta de poezii umoristice *Prafuri amare* și cu cartea pentru copii *La pădure*. Lucrează în presa timpului. Îi apar volumele de versuri *Piatra de încercare*, *Firicel de floare rară*, *Dor*, *Poezii*. În 1966 publică romanul *Singur în fața dragostei*. În 1969, la Teatrul *Lucașfărul* din Chișinău îi este montată piesa *Radu Ștefan întâiul și ultimul*, interzisă de autorități după câteva reprezentații. În 1973 îi apare romanul *Unchiul din Paris*, tradus peste un an în rusă, germană (trei ediții), slovacă, bulgară ș.a. În 1986 îi apare romanul *Local – ploi de scurtă durată*. În 1996 i se decernează Premiul Național. Publică romanele *Lătrând la lună* (1997), *Pactizând cu diavolul* (1999), *Spune-mi Gioni* (2003), *Hronicul Găinarilor* (2006), *Și a fost noapte...* (2012).

„Busuioc impunea un erou atipic, în primul rând ca limbaj, în al doilea – ca maniere. Seducător, inteligent, fără iluzii donquijotești și – cum de s-a putut? – fără idealuri într-un timp când și vacile furajate trăiau conform „mărețelor chemări”, Radu Negrescu rămâne un sceptic din oficiu, dar mai ales un neangajat.”

Eugen LUNGU

AURELIU
BUSUIOC

Singur în fața
dragostei

ROMAN

Ediția a XI-a

CARTIER POPULAR

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.
Tel./fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md
Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.
Tel./fax: (021) 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md
cartier.md

*Cărțile CARTIER pot fi procurate online pe shop.cartier.md
și în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.
Cartier eBooks pot fi procurate pe iBooks, Barnes & Nobles și pe cartier.md*

LIBRĂRIILE CARTIER

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău.
Tel./fax: 022 21 42 03. E-mail: librariadincentru@cartier.md
Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău.
Tel./fax: 022 24 10 00. E-mail: librariadinhol@cartier.md
Librăria online, shop.cartier.md.
Tel.: 068 555 579. E-mail: vanzari@cartier.md

Colecția *Cartier popular* este coordonată de Gheorghe Erizanu

Editor: Gheorghe Erizanu
Lector: Valentin Guțu
Credit fotografic: Roman Rybaliov
Coperta seriei: Vitalie Coroban
Coperta: Vitalie Coroban
Design/tehnoredactare: Marina Darii
Prepress: Editura Cartier
Tipărită la Bons offices

Aureliu BUSUIOC
SINGUR ÎN FAȚA DRAGOSTEI
Ediția a XI-a, ianuarie 2022

Ediția I, Ed. Cartea Moldovenească, Ch., 1966; ediția a II-a, Ed. Cartea
Moldovenească, Ch., 1975; ediția a III-a, Ed. Literatura Artistică, Ch., 1989; ediția a IV-a,
Ed. Litera, Ch., 1998; ediția a V-a, Ed. Litera, Ch., 2003; ediția a VI-a, Ed. Știința/Arc,
Ch., 2004; ediția a VII-a, Ed. Cartier, Ch., 2012; ediția a VIII-a, Ed. Cartier, Ch., 2015;
ediția a IX-a, Ed. Cartier, Ch., 2017; ediția a X-a, Ed. Cartier, Ch., 2018.

© 2022, 2018, 2017, 2015, 2012, Editura Cartier, pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.
Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
Busuioc, Aureliu.

Singur în fața dragostei: Roman/ Aureliu Busuioc. –
Ed. a 11-a. – Chișinău: Cartier, 2022 (Bons Offices SRL). – 128 p. –
(Cartier Popular/ colecție coordonată de Gheorghe Erizanu, ISBN 978-9975-79-891-4)
(Seria de autor. Aureliu Busuioc, ISBN 978-9975-86-039-0).

2000 ex.
ISBN 978-9975-86-551-7.
821.135.1(478)-31
B 96

În loc de prolog

L-am întâlnit, recunosc, într-un restaurant. De fapt, n-are importanță unde l-am întâlnit, pentru că l-aș fi întâlnit neapărat, îl căutam, iar locul n-are nicio semnificație.

Stătea la singura masă liberă, avea în față un coniac și o cafea abia începută, și după felul cum mi-a permis să ocup locul și apoi și-a întors, prefăcut distrat, privirile spre intrare, am înțeles că așteaptă pe cineva și că nu mă puteam considera decât un intrus.

Cum însă foamea îmi dicta alte reguli decât cele impuse de buna-cuviință, am preferat să rămân anume la masa aceasta.

Ați ghicit, desigur, că el avea să fie eroul a cele ce urmează și țin să vă confirm imediat presupunerea. Da, el avea să fie eroul celor ce vor urma. Atunci însă nu știam lucrul acesta nici eu, și cu atât mai puțin îl putea bănui el.

Era un client vechi al acestui așezământ, am notat amănuntul din gestul gratuit al chelnerului de a-i scutura niște firimituri imaginare de pe fața de masă în timp ce asculta, absent, comanda mea.

Când cele câteva slabe încercări de a lega o discuție se izbiră de zidul impenetrabil al unor „da” și „nu” seci, mă limitai să-l examinez pe furiș: un prost, dar util obicei profesional, care mi-a cauzat destule neplăceri în viață, dar mi-a oferit și numeroase satisfacții în scris.

Era un bărbat sub treizeci de ani, probabil înalt (mai târziu m-am convins de justetea presupunerii), de o frumusețe rară. Una din acele frumuseți pe lângă care treci fără să le observi imediat, dar de care nu te poți rupe, odată observându-le.

Trăsături precise (și totuși mai mult schițate!), viguroase și aproape clasice dădeau feței lui o expresivitate uluitoare. Negru, aproape un mulatru, cu buze senzuale și nas roman, cu ochii negri, dar fără să pară mici, subliniați de niște cearcâne bine întunecate și ele, cu ovalul feței alcătuit parcă din numeroase linii frânte, și totuși neașteptat de perfect, tânărul acesta nu putea să nu atragă atenția.

Nu m-aș teme să afirm, chiar cu riscul de a mă contrazice, că ar fi putut servi drept model anume prin faptul că toate amănunțele feței lui erau în fină discordanță cu ceea ce ne-am obișnuit să numim model. Dar numai aparte luate! În ansamblu alcătuiau un tot armonios, așa zice etalon, de o frumusețe virilă.

Își cunoștea, probabil, calitățile, pentru că mă lăsa să-l examinez, fără să-mi dea de înțeles că am depășit orice limite, chiar ale unei banale curiozități.

Contrar aparențelor, era foarte agitat. Dar cu prefăcută indiferență își pironise privirile pe intrare, de parcă din clipă în clipă ar fi trebuit să apară îngerul să tulbure apele numai unuia lui știute. Era în starea aceea de nervi pe care o încercăm nu înaintea orei fixate pentru întâlnire, ci după ea, când am epuizat toate mijloacele din arsenalul de semne pe care îl posedăm toți: încă zece minute, încă trei minute; dacă trece chelnerul în timp ce număr până la douăzeci – vine!... și așa mai departe... le știți prea bine!

Apoi am prins să observ crescând pe fața lui resemnarea. Resemnarea aceea ce ne cuprinde când am mizat totul pe o carte și am jucat alta, și ne dăm seama de acest lucru abia când se împart iar cărțile.

Cât de ușor se puteau citi acestea toate pe fața lui! Acum le reconstitui din fragmente, se-nțelege! Dar cât aș fi dat să știu atunci că voi avea nevoie de fiecare amănunt, de fiecare nuanță în acea gamă de expresii ce se succedau pe fața lui ca imaginile pe un ecran!

Atunci voiam să plec, și numai olimpica lipsă de grabă a chelnerului mă mai reținea.

Când, după plată, am observat că pierdusem două ore pentru o cină de unul singur, prinsei să-mi beau în grabă cafeaua, ca să mă ridic.

— Plecați? mă întrebă pe neașteptate.

— Da, zisei, trebuie să plec.

— Păcat. Eu vă cunosc.

— Nu mă miră, zâmbii. Am obiceiul să particip la multe șezători și alte sindrofii literare.

— V-am ascultat odată, întâmplător. Nu v-am citit.

— Mă bucură sinceritatea!

De fapt, nu mă prea bucura, dar înțelegeam că majoritatea oamenilor vor să pară altfel, neobișnuiți, când stau de vorbă cu un scriitor.

— Nu vreau să par altcineva decât sunt, dar într-adevăr citesc puțină, cum să-i zic... beletristică. Mă enervează uneori prea multa ei asemănare cu viața, iar alteori mă scoate din sărite siropul pe care-l servește drept viață...

— O, e alta discuția! Dar, fie-mi permisă remarca, cum poți ajunge la asemenea concluzii când nu citești?

În sinea mea aproape că renunșasem la plecare și n-am protestat când îmi umplu păhărelul din gărăfioara lui în timp ce vorbea:

— În primul rând, am spus că citesc puțin, n-am spus că nu citesc deloc; iar în al doilea rând, nu e suficient oare să știi doar o parte, ca să-ți poți imagina întregul? Mi se pare că aveți și o figură de stil care uzează de acest procedeu... Litota, nu?...

— Da, făcui eu, e drept, dar trebuie să recunoști că nu e un compliment obișnuit și nici chiar plăcut să spui unui scriitor că nu-l citești!

El își sorbi cu înghițituri mici coniacul și zise:

— Amor-propriu, orgoliu... Sunt sentimente care pot fi lezate ușor... Când vrem să fie lezate... Mi se pare că un scriitor nu trebuie să se teamă de asemenea lucruri. Dimpotrivă! Ca un om, hai să-i zicem, convențional, ales, care are de sondat cele mai adânci tainițe ale sufletului omenesc, el trebuie să fie o ființă fără sentimente, cel puțin în aparență. Ca un chirurg! Dacă e să taie, să taie, dar să poată răspunde de ceea ce face și să nu se teamă de răspundere pentru toți chirurgii! Sunt mulți, sunt extraordinar de mulți oameni care cearcă să-și ducă viața ca în romane. Cândva mi se pare că am citit prea mult...

Îmi făcea impresia totuși că vrea să pară un copil teribil!

— Nu te înțeleg, îl întrerupsei destul de brutal. Vrei ca literatura să dea rețete de viață, în așa fel ca astăzi dumneata să nu suferi că ea n-a venit la întâlnire?

El păli ușor, dar continuă pe același ton, oarecum obosit:

— Orice rețete ar fi absurde. Și ar fi absurd să le cerem! Fiecare om e o lume, o lume cu specificul ei, și doar mici tangențe, ce dau în totul lor un fel de lege, hai să-i zicem legea atracției umane universale, ne adună pe toți într-o omenire, un univers. Ar trebui scrise tot atâtea rețete câte lumi! Absurd! Alceva am vrut să spun... Dumneavoastră, scriitorii, ziceți: „Am avut senzația că-mi trece o mână aspră peste coapse”, și comentați imediat toate suferințele bietelor coapse, dar n-am întâlnit niciodată în scrisul dumneavoastră descrierea senzațiilor pe care le trăiește acea mână aspră, pentru că, probabil, are și ea senzațiile ei.

— Și totuși nu te înțeleg...

— Ca să mă înțelegeți, ar trebui să mă cunoașteți, remarcă el. Deși, dacă e să mă cunoașteți, o să mă înțelegeți cu atât mai puțin! Paradoxal, nu?

Majoritatea oamenilor pe care i-am întâlnit, și am întâlnit mulți oameni, s-au străduit întotdeauna, de îndată ce aflau că am meseria scrisului, să-mi comunice istoria vieții lor ca un fapt excepțional, inedit, ce merită a fi descris. Nici nu vă imaginați ce uriașă piedică în drumul spre oameni e amănuntul acesta! Banal, dar adevărat: oamenii trebuie examinați dinăuntru; când încep confesiunile, oamenii pot fi cunoscuți doar din afară. Oare nu vrea tânărul acesta să mă convingă că e un caz aparte? Atâta doar că a găsit un mijloc mai inteligent să mă intrige?

La urma urmei, mi-am zis, diferența de vârstă dintre noi nu e prea mare (mai târziu m-am convins că am dreptate), experiența mea n-o poate depăși într-atâta pe a lui, ca să nu-i pot pătrunde lumea interioară și s-o cunosc fără frumuseți și alte floricele, și – iar la urma urmei – mare lucru să am încă o deziluzie și să nu fie el cel care ar fi putut să mă intereseze măcar cât de cât?... Hotărâi totuși să-l mai încerc puțin.

— Toți oamenii cred despre ei înșiși lucruri bune, socotesc cel puțin că viața pe care au trăit-o merită să fie așternută de cineva pe hârtie. O mică slăbiciune omenească, mișcătoare, de altfel. Să nu te superi...

— Nu mă supăr, mă întrerupse el, nerăbdător. Sunt matematician și caut să traduc orice fenomen în limba ecuațiilor și integralelor mele. Ciudat, nu? Singurul fenomen pe care nu-l pot integra în nicio formulă e scurta mea existență de până azi... Știu – el mă opri cu un gest –, îmi lipsesc mulți factori, dar nu mă gândesc numai la azi, – el arată la scaunul gol de alături, rezemat cu spătarul de masă, în semn că locul e rezervat, și zâmbi forțat: Ba chiar să facem abstracție de azi!... Oricum, nu găsesc ecuația...

N-aveam ce să-i spun. Să-i spun că viața nu poate fi modelată matematiceste? De ce adică să nu poată fi? Sau alte cuvinte fără importanță, doar de dragul de a spune ceva?

— Probabil că diferența de vârstă dintre noi nu e prea mare, continuă el. Oamenii din aceeași generație găsesc mai ușor limbaj comun, dacă nu se nasc bătrâni sau cu grăsime pe creier. Ați observat, probabil, acest obicei al unor semeni de-ai noștri... Urmărilor... În sfârșit, un cântec prea des repetat. Da, până de curând am fost profesor la țară. Vă miră?

Avea spirit de observație. Această ultimă declarație mă mira puțin. Eram convins că am în fața mea un orășean tipic.

— Nu trebuie să vă mire! M-am menajat. O, de mine m-am îngrijit întotdeauna! Nu vă interesează problema intelectului la țară?

— N-o cunosc decât în linii mari. Dar există în fond această problemă?

Voiam să-l înțeleg cumva. Indiferența jucată a tonului, acum înțelegeam că juca puțin, mă jena. Și el, probabil, înțelegea acest lucru.

— Sunt multe probleme care nu există. Părinți și copii, de exemplu, și altele. Dar una dintre cele mai arzătoare probleme inexistente la ordinea zilei este... Cât de frumos sună...

M-a vizitat chiar a doua zi.

N-am stenografiat și nici n-am înregistrat pe o bandă de magnetofon ce mi-a povestit, dar nădăjduiesc că n-am schimbat prea mult din cele auzite, ba chiar am păstrat și narațiunea la persoana întâi! Singurul lucru pe care mi l-am permis a fost să intercalez în povestirea lui unele pagini (unele!) din caietul cu însemnări zilnice al Vioricăi Vrabie, pe care, în seara aceea, Radu Negrescu a așteptat-o zadarnic la restaurant.

Cum am aflat de acest caiet și cum am reușit să-l răsfoiesc, e o întrebare poveste, iar dacă n-o istorisesc aici, o fac nu pentru că m-aș teme să vă plictisesc – dimpotrivă! –, ci pentru că e vorba de un secret profesional, și, nu trebuie să vă explic, știți prea bine cât de greu e să afli de la cineva o taină de breaslă!

I

Curios lucru, dar când s-a oprit în ușa cancelariei la braț cu Otilia, nici prin cap nu mi-a dat să-i cercetez picioarele sau bustul. I-am prins doar privirea, foarte nedumerită și speriată sub părul prăfuit ce-i cădea, bine pieptănat, pe ochi, și am înțeles imediat că știe totul.

Că Otilia („te rog să-mi spui Otilia Octavianovna!”) are (după o scurtă ezitare) patruzeci de ani neîmpliniți, predă lucrul manual la școala din localitate („o mizerie!”), a absolvit liceul de menaj („i se spunea școală”, de fapt, era liceu”), n-a fost măritată niciodată și e încă fată mare („bărbații sunt niște ticăloși, nu merită să le dai ce ai mai scump, îi știi eu!”).

De altfel, informațiile acestea le putea căpăta oricine chiar de la deținătoare, și nu mai târziu decât în primele trei minute de convorbire.

Îmi imaginam ce mutră făcuse când a întrebat-o: „Mai ești virgină?”, ca să mă descrie îndată pe mine, și încă în cele mai negre culori. „Fii foarte atentă! E cel mai mare ticălos de la noi. Ca toți bărbații!”

Nu mă înșelasem. Simții lucrul acesta din tremurul mânuței mici și umede de emoție, din privirea un pic obraznică, în orice caz superioară: „Crezi că nu te știi?”, și din vibrația aproape imperceptibilă a glasului, când se făcură prezentările:

— Vi-o-rica...

Îmi părea, se-nțelege, foarte bine, eram chiar încântat, aș fi dorit doar să știu: „Ivanovna” sau „Vasilevna”? („Uite bine la mine, să vezi cum arată un corupător de minore de la țară!”)

Își smulse mâna cu un gest aproape disperat și repetă cu un glas mai sigur, deși forțat:

— Viorica! Viorica Vrabie! („Ca să știi: tovarășa Vrabie, și atât! Vă cunosc eu, bărbații!”)

Spănu se grăbi să întrerupă dialogul numai de noi înțeles, ca să rostească unul din numeroasele adevăruri, pe care le știa adesea pe de rost:

— Ehe, tovarășă Vrabie, dar are dreptate tovarășul Negrescu! La noi așa-i: cum intri în școală ca pedagog, s-a terminat cu Viorica și Marica – Viorica Ivanovna, Maria Vasilevna, iaca! Școlarii au nevoie de pilde bune! Și noi trebuie să le dăm pilde bune.

Ea zâmbi:

— Viorica Mircevna! Sună ciudat, nu-i așa?

Spănu constată cu multă profunzime:

— Ciudat, neciudat, n-ai ce-i face! Că nu mata l-ai botezat pe tata!

Otilia izbucni într-un râs cu hohote, care acoperi până și nechezatul lui Pinte. Spănu se simți obligat să adauge:

— Popa l-a botezat pe tata matale!

Spănu e un dobitoc. E de multă vreme directorul acestei școli, eu, cel puțin, acum doi ani, când am picat aici, l-am găsit director, și acum, când o să plec, tot director o să-l las. Se zice că e neam cu nu știu cine, lucru care nu mă interesează, cum nu mă interesează nici fecioria imaginară a Otiliei. Habar n-am de studiile lui, pentru că predă vreo cinci obiecte, ba odată, când am lipsit eu o săptămână întreagă „din motive tehnice”, a încercat să predea și fizica sub formă de convorbiri antireligioase...

— Ei, vasăzică, avem și franțuzoaică! ne comunică profund Spănu, când prezentările fură sfârșite și toate complimentele făcute. Până la pedsovet' mai este vreme, așa că mata, Viorica Mircevna, te poți aranja la gazdă. Ți-am găsit o gazdă bună, cam departe, dar la o gospodină puternică. Iaca, te-a conduce tovarășul Negrescu.

* Consiliul pedagogic (*rus.*).

Privii la geamantanul ei cât un dulap și mă întrebai dacă nu-i totuși Spănu un om de spirit. Dar nu puteam fi moji:

— La cine?

— La Safta lui Terinte, văduva. Peste râpă.

O să fie un spectacol colosal! Pentru prima oară în Recea Veche! Numai trei zile! Cumpărați bilete din timp! Eu cu dulapul pe umeri și sfrijita asta alături, gata să leșine de spaimă la vederea primului vițel ce-o să ne taie drumul...

— Poate nimeresc singură? se interesă ea, destul de nesigur. De ce să deranjez pe tovarășul...

— Negrescu, o ajutai eu, scutind-o să pronunțe un nume odios, și dintr-o mișcare mă pomenii cu dulapul în mână. Era neașteptat de ușor. Boarfe, desigur. Fuste de nailon, bluzițe transparente, ca și intențiile ei de fugă, pe care a început să le coacă din clipa când a coborât din autobuz, ciorapi, cămășuțe...

Mă uitam la pantofiorii ei cu tocul cât un creionaș, ce se îngropau cu totul în praful fin și fierbinte de pe drum, și încercam să mi-o imaginez în cizme de cauciuc, toamna. Când o lăsasem să treacă prima pe ușa cancelariei, îi văzusem bine picioarele. La dracu', le avea frumos sculptate!

Acum pășea alături. Îmi venea până la umăr. Avea fața albă, ochii albaștri sau verzi, nasul drept, iar gâtul neînchipuit de lung și arcuit, ori poate părea așa, subliniat de tunsura băiețească.

Și în general părea destul de înfiptă.

— Une garçonne*, gândii cu glas tare.

— Știi franceza? se miră ea.

— Din fericire, nu. Știu foarte multe franțuzoaice.

Nu-mi răspunse.

Safta lui Terinte, dacă era aceea pe care o bănuiam eu, locuia departe. Geamantanul și tăcerea tovarășei de drum începeau să mă plictisească.

* O băietană (*fr.*).

— Ce mai nou pe la târg? zisei într-o doară, ca să-i dau de înțeles că știu totuși să întretin o conversație.

Nu găsi de cuviință să-mi răspundă.

E o aristocrată, nu stă de vorbă cu hamalii.

— Noi, ăștia, țărani, trăim cum a dat Domnul. Nu știm ce se face pe lume.

Nu întoarse capul.

— Te-am văzut alaltăieri la Filarmonică. Erai cu una din multele franțuzoaice pe care le știi.

Fusesem cu una roșcovană, Ala, nici nu m-a lăsat s-o sărut, era să pierd autobuzul.

— A, soră-meal...

— M-a și izbit asemănarea. Ca două picături de apă...

— Avem mame felurite... Și tați... de altfel. Erai cu fratele?

Se opri ca să-și culeagă un pantof din praf. Îi întinsei mâna ca să nu-și piardă echilibrul. Se rezemă de mâneca mea cu un singur deget, de parcă s-ar fi temut să nu se murdărească.

— Mulțumesc.

— Mi-a făcut o deosebită plăcere.

Era o căldură grozavă. Satul părea pustiu. Oamenii pleca-seră la cules porumbul, din când în când trebuia să ne lipim cu spatele de garduri, ca să facem loc vreunui camion plin vârf cu știuleți galbeni și mari. Când se risipea norul de colb stârnit de mașină, hainele mele negre arătau tot mai jalnic...

— Și când zici că pleci? mă interesai.

— Unde?

— Acasă la mămica.

Râse scurt.

— Probabil, de vacanța mare.

„Ehe! rânjii în mine. Să ne vedem peste-o lună-două, când dau ploile! Adică cine știe!...” Geamantanul începuse să prindă greutate ca și oamenii pe care abia începi să-i cunoști. Numai

că în cazul cu oamenii lucrurile se petrec mai adesea invers.
Îmi amorțise mâna și nu aveam niciun chef de vorbă.

— Mă cheamă Radu, Radu Negrescu.

Era caraghios, dar n-aveam ce să-i spun.

— Ivanovici sau Vasilevici?

E spirituală! Peste jumătate de an să te văd, porumbițo!

— N-aș putea spune precis. Am fost crescut într-o casă de copii.

Acuși o să izbucnească în hohote de plâns, o să mă sărute pe frunte și o să-mi mângâie părul: „Iartă-mă, te rog, n-am știut. Dar în viața asta nu sunt numai dureri! E atât de bine să trăiești. În muncă se uită toate. Munca lecuiește rănile cele mai grele, și unde mai pui satisfacția sufletească, ce...”

— Sper că elevii nu te numesc Radu!

— Nu. Nicolaevici.

— Ți-o fi rupt mâinile geamantanul meu, Radu Nicolaevici.
Poate-l mai duc și eu?

Și totuși femeile sunt sentimentale!

— Vai de mine, Viorica Mircevna! Nici n-am observat că am un geamantan în mână! Credeam că e un plic roz și parfumat... Ai într-însul operele complete ale lui Balzac și Zola?

Se opri ca să rupă de peste un gard o crenguță de salcâm cu un ciorchine alb și colbuit.

— A înflorit a doua oară! Ia te uită! O să fie toamnă lungă și caldă.

Îmi suflă drept în nas colbul de pe crenguță, o mirosi și se strâmbă.

— Nu mai e ca primăvara...

Cât romantism, Doamne! Și eu care-mi închipuiam că citește biografiile fizicienilor iluștri și dansează twist! Te mai pomenești că organizează un cor la școala serală și ocupă locul trei la olimpiada republicană.

Mă pomenii deodată vorbind:

— De ce, are și toamna farmecele ei. Când bate bruma, toate dealurile ăstea se fac roșii ca un ruj de buze. Și copiii vin la școală cu mustați până la urechi. De vin nou. Salcâmii...

Și alte stupidități de felul ăsta.

I-am cântat, probabil, mult, pentru că atunci când reușii, în cele din urmă, să mă opresc, găfâiam ca un cal bolnav de tignafes.

— Nu mă așteptam la atâta poezie de la un fizician! Predai de mult aici?

— De doi ani. Dar m-am pătruns adânc de poezia vieții la țară. Sunt un entuziast. I-am propus președintelui să construiască un cafe-șantan și o baie. Știi că ai să fii diriginta clasei a noua?

— E o clasă rea?

— Nu există copii răi, există profesori incapabili.

— Citești regulat ziarele?...

Dacă nu mă înșela intuiția, casa de peste râpă, cu patru ferestre și prispă trasă cu brâu albastru, cu doi cireși sau alt neam de copaci în pridvor, trebuia să fie a Saftei.

Trecui puntea îngustă, șubredă, fără balustradă (acum înțelegeam de ce-i văduvă gospodina: i s-o fi întors omul afumat de prin vecini!) și mă oprii în fața a trei-patru scânduri ce trebuiau să simbolizeze poarta.

În ușă răsări imediat o femeiușcă destul de tânără încă, se repezi la noi, îndreptându-și din fugă broboada neagră și cotcodăcind:

— Pofțiți, pofțiți, bună ziua! D-apoi v-am așteptat încă de ieri! Da' pofțiți, treceți! În casă-i răcoare, of! Mare năduf!

Femeia se învârtea fără niciun rost și încerca să-mi smulgă din mână dulapul. Îl depusei cu un oftat de ușurare și mă așezai pe prispă.

— Soțiorul? se interesă Safta. Și, fără să observe ochii mari ai franțuzoaicei, mi se adresă: Da' pe mătăluță mătincă te-am mai văzut pe-aici! La școală. Treceți în casă! Pofțiți!

Mă ridicai de pe prispă.

— Lele Safto, țin să te informez că sunt un misogin incorrigibil și prefer o existență solitară, de celibatar...

Arătai spre colegă:

— Iar în ce-o privește pe dumneaei, vezi să nu ducă lipsă de nimic, să se simtă ca la mămica acasă! Bun? Nu uita, Viorica Mircevna, la ora patru fix avem consiliu pedagogic. Directorul e un om sever și ține grozav la disciplină. N-am să intru în casă, deși nu mă inviți, te-aș sfătui doar să îmbraci un șorț negru, mai lung. Ca să faci o impresie bună la primul duminical consiliu pedagogic!

O salutai cu multă sobrietate, făcui din ochi Saftai și mă îndreptai spre poartă. Simțeam că mă urmăresc amândouă din prag. Pe punte lunecai, pe puțin să-mi rup gâtul, ieșii în drum și abia acolo mă întorsei.

Intraseră în casă.

3 septembrie 196...

Sărăcuțul meu caiet cu scoarțe albastre! De trei luni n-am mai stat de vorbă cu tine... Și am atâtea să-ți spun! Că sunt profesoară de cinci zile! Și nu undeva, ci la Recea Veche! Sună frumos, nu-i așa? Recea Veche! E un sat ca o jucărie. Căsuțe albe, pomi nenumărați, ca o pădure, ba chiar și o pădure adevărată de jur-împrejur. Stau la lelea Safta, o văduvă bună și iute ca un titirez. N-are copii și se-ngrijește de mine, de parcă i-aș fi cel puțin fiică. Cumsecade femeie.

Și ce primire! Să crăpați de ciudă, voi, scepticilor, ce mi-ați descris viitorul în cele mai mohorâte culori.

Când am coborât din autobuz, m-a luat în primire imediat profesoara de lucru manual de aici, un fel de caraghioasă de vreo cincizeci de ani (ea zice că are patruzeci neîmpliniți! Ah, femeile): „Te rog să-mi spui Otilia Octavianovna” (era să pufnesc de râs), „școala de aici e o mizerie, o, liceul nostru de menaj! Îi

zicea școală, de fapt era liceu!” și așa mai departe. La început o sfecelisem, pe urmă mi-am dat seama că e o coțofană inofensivă. Aproape ca Musea noastră. Știu toată biografia ei, știu că e fată mare, că bărbații nu merită să le jertfești tot ce ai mai scump... Lelea Safta zice că se culcă cu toți tractoriștii de la școala serală. Treaba ei! N-o să-mi fac menajul cu dânsa! M-a întrebat în gura mare dacă sunt fecioară și m-a implorat să mă feresc de un profesor de-aici, un „lovelasă”, cum îi zice ea, fără egal. În zece minute, cât am făcut cu ea până la școală, am reușit să cunosc cursul scurt al tuturor biografilor corpului didactic!

M-au primit bine, au râs de „Viorica Mirceva”, ca de obicei, iar până la gazdă, la lelea Safta, m-a condus – ironia sorții – chiar „lovelasă”, Radu Negrescu, profesor de fizică și matematici, un bărbat de-o frumusețe să-ți stea ceasul. L-am văzut prin oraș, acum câteva zile, am stat chiar cu un rând în urma lui la Filarmonică, la Richter. Era cu o roșcovană. Ar fi putut avea mai mult gust... E înșurat, dar nu trăiește cu nevastă-sa. Să-i fie de bine!

Face impresia unui băiat deștept, deși pozează. Pigeon! Când am ajuns la lelea Safta, costumele lui negru arăta rău.

În aceeași zi am avut consiliu pedagogic. Primul meu consiliu! L-am cunoscut mai îndeaproape pe director. N-a făcut nimic să-mi schimbe impresia pe care mi-a lăsat-o astă-vară la secția raională, când am venit cu numirea. Prost de rage, dar plin de importanță. M-a numit dirigintă la a noua „a”. Poame bune, mi-am zis: mi s-a părut că oftează toți ușurați când am acceptat!

Apoi prima zi de școală. Mă așteptam, ce e drept, la mai mult fast, e o sărbătoare totuși! A fost numai o cuvântare, destul de ștearsă, a vorbit directorul. „Să fiți cuminiți, să nu spargeți geamurile, să fiți «culturali» și să învățați.” Copiii au aplaudat vreo zece minute, să se dezmorească. Am făcut cunoștință cu a noua „a”. Obrăznicuți, dar nimic grozav. O să ne înțelegem.

* Filfizon (fr.).

Lecțiile propriu-zise încă n-au început. Facem „practică de producție”, de ieri. Mai pe scurt, strângem strugurii la vie. O să dureze vreo lună. Păcat. Lucrul acesta dezorganizează copiii. Să nădărdum însă că o să fie totul bine.

Da, se uită cam strâmb la mine colegele. Nu le plac toaletele mele, și nici tunsura! Îmi pare rău de ele, dar n-am ce le face. Lelea Safta zice de orice rochiță că mă prinde minunat! Bună femeie!...

II

E a cincea săptămână de când m-am obișnuit să trec pe lângă școală cum aș trece pe lângă orice clădire din sat, pe lângă sediul brigăzii ori pe lângă poștă. Adică la poștă intru de două ori pe zi în așteptarea „marelui semnal”...

La școală mă opresc în curte, îmi iau tinerele vlăstare și le mân ca pe niște găsculițe la ciugulit poamă. Suntem în perioada ce poartă mândrul titlu „practică de producție”, altfel – poli-tehnizare.

E o investiție de energie cu randament extrem de scăzut, dar părțile sunt foarte mulțumite: nici strugurii nu putrezesc pe deal, nici stomacurile copiilor nu se mai strică... În ce mă privește însă, mi se face greață doar la vederea ciorchinilor, noaptea am coșmaruri viticole și uneori chiar vinul mă pune pe gânduri. Am ajuns să-i invidiez pe cei de la porumb ori sfeclă de zahăr. De altfel, invidia e reciprocă...

După-amiază, când îmi expediez discipolii pe la casele cui îi are, citesc până mi se umflă capul, dorm o oră-două și mă trezește cu precizia unui cronometru, la ora nouă, Maier, directorul nostru de studii.

Vine să bem.

Uneori scoate din buzunarul hainei de antilopă, arsă în câteva locuri de acizi (în doi ani nu l-am văzut să-și schimbe haina!), o sticlă de coniac ori de vișinată, de cele mai multe ori însă se așază tăcut la masă și oftează, ridicând din umeri. M-am obișnuit să-l înțeleg încă din prag, și în cazurile acestea îi arăt din ochi locul unde-mi păstrez rezervele, când le am, ori trec în odaia gazdei, unde dau dispozițiile necesare.

Maier se așază la masă, apucă de pe etajeră o carte la întâmplare și nu-și ridică ochii de pe ea decât să ciocnim. Bea fără să se strâmbe, cu înghițituri mici și nu mănâncă nimic. La întrebările mele răspunde cu o ușoară mișcare din cap, da sau nu, iar dacă se întâmplă să improvizez vreo nouă teorie, și lucrul acesta se întâmplă mai în fiecare seară, lasă cartea la o parte, închisă peste degetul arătător, ridică paharul și zâmbeste. Nu știu dacă mă aprobă sau ba, nu știu dacă m-a ascultat măcar, dar nu-mi amintesc să fi lăsat cartea și să fi ridicat paharul în alt moment decât atunci când ar fi trebuit s-o facă.

Când terminăm sticla, de obicei pe la miezul nopții, mă oprește cu mâna la inimă să mai încep alta, se ridică, mângâie cartea cu un gest de parcă ar șterge-o de praf, o pune la loc și pleacă grăbit, de parcă și-ar fi adus aminte subit că întârzie undeva.

După părerea mea, nu-i un interlocutor ideal, îmi place grozav să discut polemic, să mă încaier ori pur și simplu să-mi bat joc. Și totuși m-am deprins cu el, în rarele seri când, neștiut din ce motive, nu vine, simt că-mi lipsește ceva.

Ieri-seară m-a uluit grozav.

A intrat ca de obicei, a scos din buzunarul hainei de antilopă o sticlă de rom „Habana”, a pus-o pe masă și mi-a făcut din ochi.

— Ești genial, Boris! Îi spun pe nume, deși e mai în vârstă cu vreo cincisprezece ani decât mine. Pentru romul ăsta ar trebui ceva ananas sau banane, dar mă tem că e închis lariocul! ...

* Aprozarul (*rus.*).